

Ameide/Amersfoort, 25 januari 2021

Geachte preses, geachte synodeleden,

De toekomst open tegemoet, is de titel van een belangrijk document op uw agenda, deze week. We zitten midden in de problemen van de corona-crisis, maar dat is natuurlijk kinderspel vergeleken bij de problemen die er aankomen. In de toekomst. Vermoedelijk weten de meesten van ons over twintig jaar amper nog wat corona is, maar ervaren dan wel aan den lijve de gevolgen van de massale sterfte van de insecten, de kanaries in onze kolenmijn. De voorboden van wat ons, mensen, te wachten staat. Het bekende rijtje van verdere rampen hoeft hier niet opgenoemd te worden. 'It's like doomsday' zei een brandweerman in California na de hevige bosbranden van het afgelopen jaar. We zullen de apocalyptische beelden van het laatste Bijbelboek Openbaring nog nodig hebben.

De toekomst open tegemoet, moet de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland helpen om ideeën en idealen om te zetten in concreet beleid. Het gaat over missie en focus en kernwaarden. Over programmalijnen en randvoorwaardelijke aspecten. Maar het gaat niet over duurzaamheid, over klimaatverandering, over biodiversiteit, over consumentisme, over levensstijl, over keuzes die gemaakt moeten worden. Ja, de dienstenorganisatie in Utrecht probeert zelf duurzaam te zijn. En, ja toch nog, één zinnetje in de 32 pagina's gaat erover, in het kader van vluchtelingen en armoedebestrijding: 'We gaan onderzoeken op welke manier "duurzaamheid en de zorg voor de schepping" hieraan kan worden toegevoegd'.

Beste mensen van de synode, voor onderzoek is het te laat. Rond dat woord 'onderzoeken' hangt een nicotinelucht. De sigarettenindustrie heeft ook lang van alles onderzocht, heel grondig, ook toen het niet meer nodig was en het voor iedereen duidelijk was dat je van sigaretten kanker krijgt.

Er is al van alles onderzocht over klimaatverandering, over stikstofuitstoot, over achteruitgaande biodiversiteit, over zeespiegelstijging, over vluchtelingenstromen. Onderzoek moet doorgaan, maar we weten genoeg om te handelen. Nu. Hier en nu, om met Martin Luther King te spreken. Ook onderzoek naar de manier om duurzaamheid in de kerk aan de orde te stellen is te laat. Het moet op de agenda staan. Bovenaan. Wat duurzaamheid betreft getuigt dit stuk van – nog een keer King – *do-nothingism and standstillism*.

De tijd is voorbij dat de kerk het beleid bepaalde in het land en dat is maar goed ook. Maar ze kan wel wat doen. Ze kan spreken. Ze kan oproepen tot de daadwerkelijke gehoorzaamheid waar Bonhoeffer het over had. Ze kan bij haar leden verwijzen naar het evangelie van Jezus Christus waarin het gaat om delen en dienen. Waarin het offer niet ontweken wordt. En dan moet de kerk dat spreken vervolgens omzetten in beleid.

Een ouder beleidsstuk van de PKN heeft de mooie titel *Geloven in delen – delen in geloof*. Daarin komt het begrip duurzaamheid wel voor, maar dan gekoppeld aan het werk van Kerk in Actie. Welke projecten kunnen we opzetten om de slachtoffers van de klimaatverandering te helpen? Dat is goed, dat is prachtig, maar het is te weinig. Het is niet radicaal genoeg. Dat gaat over ver weg. Het vraagt ons om af en toe onze portemonnee te trekken. En dat willen we best. We zijn de beroerdesten niet.

Maar dat is niet waar het evangelie op mikt. Daarin gaat het er niet alleen om dat er in het leven van de ander iets verandert, maar dat er in mijn leven, in ons leven, een radicale omzetting plaats vindt. Laten we het maar met de ouderwetse bekeringsterminologie zeggen, want om minder gaat het niet. Het gaat erom los te komen van het consumentisme dat ons aangepreft wordt, van het 'bedrog van de rijkdom' waar de Bijbel het over heeft. Om het eenvoudige leven te ontdekken als het goede

leven. De schoonheid van de kleine dingen te ervaren, de krokus in de tuin, het veulen in de wei, de kleurenpracht van een ondergaande zon.

De kerk is niet de zoveelste milieclub. Ze leeft uit de genade van de Heer die ze verkondigt, maar als ze die genade niet weet te verbinden met het appel om zuinig te zijn op aarde, lucht en water, is het goedkope genade.

Daar spreekt onze kerk te weinig over. In haar bladen (*Petrus, Woord en Weg*) gaat het zelden of nooit over deze radicale keuzes voor een andere manier van leven. Waarom niet? Een blinde vlek bij de beleidsmakers? Leeft het niet bij de lezers? Moet het dan juist niet aan de orde komen? Moet het daarover niet gaan in de beleidstukken?

Of we het nog redden op deze planeet? Volgens sommigen is het al te laat. Het mag ons niet in de armen van het consumentisme jagen. Wie de armoe en de voosheid daarvan ontdekt heeft, kan niet meer terug.

Mensen kunnen het Koninkrijk van God niet maken. Maar zoals een oude Joodse wijze, rabbi Tarfon, bijna tweeduizend jaar geleden al zei over de opdracht om het beloofde land te bereiken: 'Het is niet aan jou om de taak te volbrengen, maar je hebt ook niet het recht om ermee te stoppen'.

We wensen u wijsheid bij uw beraadslagingen,

Met vriendelijke groet,

Sam Janse, Ameide

Margriet van der Kooi, Driebergen

Bert de Leede, Amersfoort

Wilma de Leede-de Kruijf, Amersfoort

Trees van Montfoort, Utrecht

Koos van Noppen, Amersfoort

Matthias Olthaar, Beilen

Jacques Schenderling, Ingen

Paul Schenderling, Amersfoort

Eva van Urk-Coster, Dordrecht